

BÖLÜM II

KLİNİK PSİKOLOJİNİN TARİHÇESİ

Prof.Dr.Nilhan SEZGİN

Psikoloji tarihinde önemli bir gelişme olan Wilhelm Wundt'un, 1879 yılında ilk psikoloji laboratuvarını açmasından daha önceki döneme ait kayıtlar, zihinsel rahatsızlıkların değerlendirilmesi ve tedavisi sıklıkla dini, sihirli yaklaşımlarla tıbbi bakış açılarının birleşiminden oluşmakta olduğunu göstermektedir.

Yine bu dönemde Mesmer'in
"mesmerizm" olarak tanınan sağaltım
yönteminde mıknatıslar
kullanılmaktaydı.

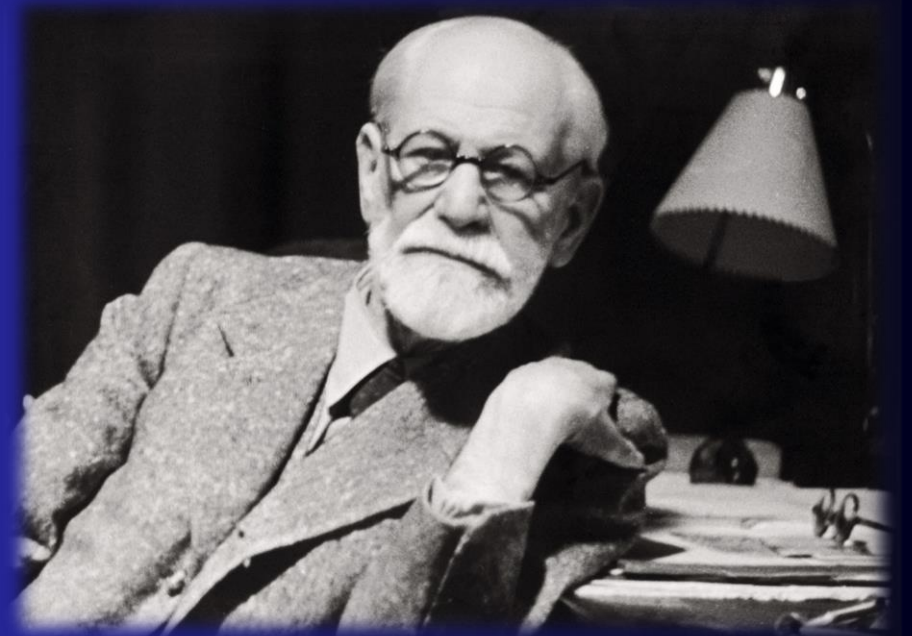
Spritüalizm ve Phineas Quimby'nin
"zihinsel şifası / mental healing"
oldukça tercih edilen yöntemlerdi
(Benjamin, Ludy, 2005).

Bilimsel çevreler bu yaklaşım ve yöntemleri onaylamamaktaydı

Akademik alanda çalışan psikologlar ciddi akıl sağlığı bozukluklarıyla da ilgilenmemekteydi.

Bu alanla
gelişmekte olan
psikiyatri ve nöroloji gibi
tıp bilimleri ilgilenmekteydi
(Benjamin, Ludy. 2007).

19. Yüzyılın sonlarına doğru Viyana'da Sigmund Freud'un "konuşma ile iyileştirme" yöntemini geliştirmesi ile psikolojinin bilimsel uygulamaları gündeme gelmiştir.

19. yüzyılın ikinci yarısında
Pensilvanya Üniversitesi
psikoloji bölümü başkanı olan
Wundt'un eski
öğrencilerinden

Lightner Witmer'in (1867-1956)
yazı yazma (spelling) zorluğu olan bir
erkek çocukla çalışmayı kabul ederek
başarılı olmuştur.

Witmer, 1896'da Pennsylvania Üniversitesinde ilk kez öğrenme güçlüğü olan çocuklar için bir psikoloji kliniğini açmıştır.

Witmer'in ilk psikoloji kliniğini açmasıyla klinik psikolojinin uygulamalı bir meslek alanı olarak gündeme geldiği bilinmektedir (Alessandri, M., Heiden, L., ve Dunbar-Welter, M. 1995)

Witmer, psikoloji kliniğini açtıktan
on yıl sonra,
1907 yılında psikolojinin bu yeni
alanındaki yazıların yer aldığı
The Psychological Clinic,
isimli ilk dergiyi yayınlamıştır
(Compas ve Gotlib, 2002),

Witmer'in bu yayında "klinik psikoloji",
terimini

*"değişim sağlamak amacıyla gözleme
veya deneyimleme yoluyla bireylerle
çalışma - the study of individuals, by
observation or experimentation, with
the intention of promoting change"*

olarak tanımlamıştır.

Klinik psikoloji alanının bu tanıma uygun olarak gelişmesi daha uzun zaman almıştır .

1914'de Amerika Birleşik Devletlerinde bu tanıma uygun klinik sayısının 26 tane olduğu bilinmektedir (Rand, E.1999).

Daha önce belirtildiği gibi o yıllarda klinik psikoloji ciddi akıl sağlığı bozukluklarıyla da ilgilenmemekte

bu alanı psikiyatri ve nöroloji gibi tıp bilimlerinin çalışmalarına bırakmaktaydı (Donald, 1994).

Ancak klinik psikologlar
“psikolojik değerlendirme”
alt işlevlerini devreye sokarak ciddi
akıl sağlığı bozukluklarının
değerlendirilmesi konusunda yepyeni
bir yapılanma ile akıl ve ruh sağlığı
alanına imza atmışlardır.

I. Dünya Savaşında ABD ordusunda yer alacak askerlerin yeterli becerilere sahip olup olmadıklarının belirlenmesi amacıyla okuma yazma bilen ve bilmeyen adayların sözel ve performanslarının değerlendirilmesi için, Psikolog David Wechsler'in geliştirdiği *Army Alpha -sözel* ve *Army Beta- performans* testleri önemli bir gelişme olmuştur.

Zihinsel becerilerin ve yeni problem durumuna olan uyumun değerlendirildiği bu yetişkin "zeka testleri", psikoloji biliminin ürettiği bilgilerin uygulama alanında kullanılmasını sağlayan psikoloji ve klinik psikoloji Alanı için önemli bir gelişmedir.

Bu değerlendirme araçlarını
kullanarak uygun adayların başarıyla
seçilebilmesi , klinik psikolojinin
belki de halen en güçlü ayaklarından
biri olan
“psikolojik değerlendirme”
işlevinin yüzyılın ilk yarısında ön
plana çıkmasını sağlamıştır.

20. yüzyılın ilk yarısında
klinik psikoloji, ağırlıklı olarak
psikolojik değerlendirmeye
odaklanırken
psikolojik sağaltım
yönü hemen hemen hiç
vurgulanmamaktaydı.

1940'larda insanîyetin deneyimlediği
ikinci bir dar boğaz olan
II. Dñnya savaşı sonrasında yaşanan
sıkıntılar, klinik psikolojinin önemli bir
diğer uygulama alanının ortaya
çıkmasına neden olmuştur.

II. Dünya savaşı başlamasıyla ordu, yine klinik psikologların yardımına başvurmak zorunda kalmıştı.

Bu kez psikologlar, cepheden dönen askerlerde o dönemde "shell shock" olarak adlandırılan psikolojik travma belirtilerinin ortaya çıktığı farketmişlerdi.

Daha sonra travma sonrası stres
bozukluğu olarak adlandırılan
belirtilerin olabildiğince kısa sürede
tedavi edilmesi gerekmektedir
(Alessandri, M., Heiden, L., ve Dunbar-Welter,
M.1995).

Bu dönemde pratisyen ve uzman
hekimler,
hatta psikiyatristler
bedensel yaralanmaları tedavi etmekle
meşgul oldukları için
bu tür travmalar için psikologların
yardımına başvurulmaktaydı (Reisman, John
1991).

Savaşta aktif olarak rol alamayan
kadın psikologlar,
cephe gerisinde savaş stresi konusunda
topluma yardımcı olmak
ve
genç annelere çocuk yetiştirme konusunda
bilgi vermek amacıyla
Ulusal Kadın Psikologlar Konseyi (National
Council of Women Psychologists) adıyla çalışmaya
başlamışlardır (Compas, Bruce ve Gotlib, Ian,
2002).

Savaştan sonra ABD'deki Gaziler Kurulu (Veterans Administration), binlerce savaş gazisini psikolojik olarak tedavi etmek amacıyla doktora düzeyinde klinik psikolog yetiştiren eğitim programlarına büyük yatırım yapmıştır.

Böylece, iyi eğitim almış uzman klinik psikologlara talep artmış, klinik psikolojinin değerlendirme işlevi yanı sıra insanın özellikle duygusal sağaltımı için gereken psikolojik müdahaleleri kullanarak insanların psikolojik olarak güçlenip rahatlamalarına yardım eden sağaltım işlevi ön plana çıkmıştır.

Tüm bu gelişmeler sonunda,
ABD'de 1946'da üniversitelerde
resmi klinik psikoloji programları
yokken,

1950'lerde ABD'deki doktora
derecesine sahip psikologların
yarıdan fazlası klinik psikolojide
derece almıştır (Compas, Bruce ve Gotlib,
Ian, 2002).

Önceleri bu alanda hizmet elemanı
yetiştirmek amacıyla
İki temel klinik psikoloji eğitim modeli
geliştirilmiştir
ve
uzun yıllar klinik psikoloji eğitimi ve
dereceleri bu iki temel model
çerçevesinde verilmeye devam etmiştir.